Torstai 17. joulukuuta 2020

P9_TA(2020)0383

Vetoomusvaliokunnan vuonna 2019 käsittelemät asiat

Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. joulukuuta 2020 vetoomusvaliokunnan vuonna 2019 käsittelemistä asioista (2020/2044(INI))

(2021/C 445/20)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa vetoomusvaliokunnan käsittelemistä asioista,

— ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 10 ja 11 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 24 ja 227 artiklan, joista käy ilmi, kuinka tärkeänä perussopimuksessa pidetään unionin kansalaisten ja asukkaiden oikeutta kertoa huolenaiheistaan parlamentille,

— ottaa huomioon SEUT-sopimuksen 228 artiklan Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja tehtävistä,

— ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 44 artiklan, joka koskee oikeutta vedota Euroopan parlamenttiin,

— ottaa huomioon rikkomusmenettelyä koskevat SEUT-sopimuksen määräykset ja erityisesti sen 258 ja 260 artiklan,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan ja 227 artiklan 7 kohdan,

— ottaa huomioon vetoomusvaliokunnan mietinnön (A9-0230/2020),

A. ottaa huomioon, että kun EU-vaalit oli pidetty 23.–26. toukokuuta 2019 ja uusi parlamentti järjestäytynyt 2. heinäkuuta 2019, vetoomusvaliokunta piti järjestäytymiskokouksensa 10. heinäkuuta 2019;

B. ottaa huomioon, että vuonna 2019 parlamentti vastaanotti 1 357 vetoomusta, mikä on 11,23 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018 esitetyt 1 220 vetoomusta ja osoittaa, että Euroopan parlamentin vaalitauosta huolimatta EU:n kansalaiset ja asukkaat käyttivät edelleen vetoomusoikeuttaan;

C. ottaa huomioon, että vuonna 2019 parlamentin vetoomusportaalissa yhtä tai useampaa vetoomusta tukevien käyttäjien määrä kasvoi vuoteen 2018 verrattuna ja oli kaikkiaan 28 075; ottaa huomioon, että vetoomuksia tukevien klikkausten määrä oli 31 679;

D. ottaa huomioon, että vuonna 2019 esitetyistä vetoomuksista 41 oli yhden tai useamman kansalaisen allekirjoittamia, kahdeksan yli sadan kansalaisen allekirjoittamia ja kolme yli 10 000:n kansalaisen allekirjoittamia;

E. ottaa huomioon, että vastaanotettujen vetoomusten määrä pysyi vaatimattomana suhteessa EU:n kokonaisväkilukuun; ottaa huomioon, että vastaanotettujen vetoomusten kokonaismäärä osoittaa, että tarvitaan lisäponnistuksia ja asianmukaisia toimenpiteitä, jotta voidaan lisätä kansalaisten tietoisuutta vetoomusoikeudesta; ottaa huomioon, että vetoomusoikeutta käyttäessään kansalaiset odottavat, että EU:n toimielimet tuovat lisäarvoa ratkaisun löytämiseksi heidän ongelmiinsa;

F. ottaa huomioon, että vuonna 2019 esitetyistä 1 357 vetoomuksesta 938 otettiin käsiteltäväksi, 406:ta ei otettu käsiteltäväksi ja 13 peruttiin; ottaa huomioon, että niiden vetoomusten suhteellisen suuri osuus (30 prosenttia), joita ei otettu käsiteltäväksi vuonna 2019, osoittaa, että EU:n toiminta-alasta vallitsee edelleen laaja epäselvyys; katsoo näin ollen, että tähän ongelmaan on puututtava tiedotuskampanjoilla, joiden tarkoituksena on selventää unionin toimivaltaa sekä menettelyä, jolla vetoomukset esitetään Euroopan parlamentille;

G. ottaa huomioon, että vetoomusten käsiteltäväksi ottamisen edellytyksistä määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 227 artiklassa ja Euroopan parlamentin työjärjestyksen 226 artiklassa, joiden mukaan vetoomusten on oltava sellaisten EU:n kansalaisten tai asukkaiden esittämiä, joihin unionin toimialaan kuuluvat asiat vaikuttavat välittömästi;

H. ottaa huomioon, että oikeus esittää vetoomus Euroopan parlamentille on yksi EU:n kansalaisten perusoikeuksista; ottaa huomioon, että vetoomusoikeus tarjoaa EU:n kansalaisille ja asukkaille avoimen, demokraattisen ja läpinäkyvän mekanismin, jolla he voivat kääntyä suoraan valitsemiensa edustajien puoleen, ja että se on siksi tärkeä osatekijä aktiivisessa osallistumisessa EU:n toiminta-aloihin;

I. katsoo, että avoimuuteen perustuva demokraattinen hallintotapa, perusoikeuksien tehokas suoja sekä EU:n kansalaisten pyyntöjen sisällyttäminen EU:n poliittiseen ohjelmaan ovat tarpeen, jotta voidaan lisätä kansalaisten suoraa osallistumista ja parantaa EU:n päätöksentekoprosessin laatua; katsoo, että demokraattista ja avointa hallintoa olisi myös pidettävä vetoomusvaliokunnan työn tehokkuuden ja kansalaisystävällisyyden parantamisen kulmakivenä;

J. ottaa huomioon, että vetoomusoikeuden olisi parannettava Euroopan parlamentin kykyä vastata kanteluihin ja huolenaiheisiin, jotka liittyvät EU:n perusoikeuksien kunnioittamiseen ja unionin lainsäädännön noudattamiseen jäsenvaltioissa; ottaa huomioon, että vetoomukset ovat muun muassa erittäin hyödyllinen tietolähde tapauksissa, joissa EU:n lainsäädäntöä on sovellettu väärin tai rikottu; ottaa huomioon, että vetoomusten avulla parlamentti ja muut unionin toimielimet voivat arvioida EU:n lainsäädännön saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltamista sekä sen vaikutusta EU:n kansalaisiin ja asukkaisiin ja havaita EU:n lainsäädännön puutteita ja epäjohdonmukaisuuksia, jotka heikentävät kansalaisten perusoikeuksien täysimääräistä suojelua koskevaa tavoitetta;

K. ottaa huomioon, että kansalaiset kääntyvät yleensä vetoomusvaliokunnan puoleen viimeisenä keinona, kun muiden elinten ja toimielinten ei katsota pystyvän ratkaisemaan heidän huolenaiheitaan;

L. ottaa huomioon, että parlamentti on jo kauan ollut johtava toimija vetoomusmenettelyn kansainvälisessä kehittämisessä ja sillä on edelleen Euroopan avoimin ja läpinäkyvin vetoomusjärjestelmä, joka mahdollistaa vetoomusten esittäjien osallistumisen sen toimintaan;

M. ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunta käsittelee huolellisesti kutakin vetoomusta; toteaa, että kullakin vetoomuksen esittäjällä on oikeus saada vastaus ja tietoa käsiteltäväksi ottamista ja jatkotoimia koskevasta valiokunnan päätöksestä kohtuullisessa ajassa, omalla kielellään tai vetoomuksessa käytetyllä kielellä;

N. toteaa, että vetoomusvaliokunnan toiminta perustuu vetoomuksen esittäjien osallistumiseen ja panokseen; ottaa huomioon, että vetoomuksen esittäjien antamat tiedot sekä komission, jäsenvaltioiden ja muiden elinten tarjoama asiantuntemus ovat erittäin tärkeitä valiokunnan työn kannalta; ottaa huomioon, että käsiteltäväksi otetut vetoomukset tarjoavat usein parlamentin muiden valiokuntien ja laajennettujen työryhmien työn kannalta arvokasta tietoa;

O. toteaa, että vetoomusvaliokunnan kokouksissa keskustellaan julkisesti huomattavasta määrästä vetoomuksia; toteaa, että vetoomuksen esittäjiä kutsutaan usein esittelemään vetoomuksensa ja osallistumaan täysipainoisesti keskusteluun, jolloin he myötävaikuttavat aktiivisesti valiokunnan työhön; toteaa, että vuonna 2019 vetoomusvaliokunta piti yhdeksän sääntömääräistä valiokuntakokousta, joissa keskusteltiin 250 vetoomuksesta ja joissa oli läsnä 239 vetoomuksen esittäjää, ja että 126 vetoomuksen esittäjää osallistui aktiivisesti ja käytti puheenvuoron; katsoo, että valiokunnan rooli Euroopan kansalaisten voimaannuttamisessa on tärkeä parlamentin imagon ja auktoriteetin vahvistamisessa;

P. ottaa huomioon, että vuonna 2019 esitetyissä vetoomuksissa esiin tuodut tärkeimmät huolenaiheet koskivat ympäristöasioita (erityisesti saastumiseen, suojeluun ja säilyttämisen sekä jätehuoltoon liittyviä asioita), perusoikeuksia (erityisesti lapsen oikeuksia, äänioikeutta ja EU:n kansalaisten oikeuksia etenkin brexitin yhteydessä), perustuslaki-asioita (erityisesti kysymyksiä, jotka liittyivät EU-vaaleihin ja Yhdistyneen kuningaskunnan eroamiseen EU:sta), terveyttä (erityisesti kysymyksiä, jotka liittyivät terveydenhuoltoon sekä vaarallisten ja myrkyllisten aineiden vaikutuksiin), liikennettä (erityisesti lento- ja rautatiematkustajien oikeuksia, rajatylittäviä yhteyksiä sekä kesä- ja talviaikaan siirtymistä), sisämarkkinoita (erityisesti kysymyksiä, jotka liittyivät kuluttajaoikeuksiin ja henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen), työllisyyttä (erityisesti pääsyä työmarkkinoille sekä epätyypillisiä työsuhteita), sekä kulttuuria ja koulutusta (erityisesti vammaisten lasten pääsyä opetukseen sekä koulukiusaamista) monien muiden toiminta-alojen lisäksi;

Q. toteaa, että 73,9 prosenttia vuonna 2019 vastaanotetuista vetoomuksista (1 003 vetoomusta) toimitettiin parlamentin vetoomusportaalin kautta, kun vuonna 2018 vastaava prosenttiosuus oli 70,7 prosenttia (863 vetoomusta);

R. ottaa huomioon, että vuonna 2019 vetoomusportaalista kehitettiin responsiivista suunnittelua noudattava versio, joka on Euroopan parlamentin uuden verkkosivuston (Europarl) ulkoasun mukainen; ottaa huomioon, että siitä on näin ollen tullut käyttäjäystävällisempi ja helppokäyttöisempi kansalaisille, jotka voivat nyt käyttää sitä millä tahansa laitteella, ja se on optimoitu noudattamaan eurooppalaista standardia EN 301 549; ottaa huomioon, että se on osittain myös verkkosisällön saavutettavuutta koskevien WCAG-suuntaviivojen (Web Content Accessibility Guidelines) 2.1 mukaisen AA-standardin mukainen; ottaa huomioon, että uusi tietosuojaseloste on ladattu sähköpostimallien

kaikkiin kieliversioihin ja rekisteröintisivulle ja että CAPTCHA-äänivarmennus käyttäjätilien rekisteröintiä varten on aktivoitu; ottaa huomioon, että vetoomusportaalia ja sähköisiä vetoomuksia on integroitu edelleen parantamalla niiden synkronointimekanismia; toteaa, että suuri määrä käyttäjien esittämiä tukipyyntöjä käsiteltiin onnistuneesti;

S. ottaa huomioon, että vuonna 2019 ei Euroopan parlamentin vaalitauon vuoksi tehty vetoomuksia koskevia tiedonhankintamatkoja käynnissä olevien tutkimusten osalta; ottaa huomioon, että valiokunta toteutti useiden aiempien tiedonhankintamatkojen seuranta-arvioinnit ja hyväksyi kahta vuonna 2018 tehtyä tiedonhankintamatkaa koskevat mietinnöt; ottaa huomioon, että vuodeksi 2020 on suunniteltu useita tiedonhankintamatkoja;

T. toteaa, että vetoomusvaliokunta pitää eurooppalaista kansalaisaloitetta tärkeänä osallistuvan demokratian välineenä, joka antaa kansalaisille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti unionin toimintapolitiikkojen ja lainsäädännön muotoiluun; toteaa, että kansalaisaloitteesta ei ole tiedotettu tehokkaasti;

U. ottaa huomioon, että tiedotusvälineillä on keskeinen rooli kaikissa demokraattisissa järjestelmissä ja että ne lisäävät vetoomusvaliokunnan prosessin avoimuutta; ottaa huomioon, että laadukas lehdistö on olennainen osa koko Euroopan unionia; ottaa huomioon, että joissakin eurooppalaisissa tiedotusvälineissä on sekaannusta vetoomusvaliokunnan roolista ja toimivallasta;

V. toteaa, että työjärjestyksen mukaan vetoomusvaliokunta vastaa suhteista Euroopan oikeusasiamieheen, joka tutkii Euroopan unionin toimielimissä ja elimissä havaittuja hallinnollisia epäkohtia koskevia kanteluita; ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunnalla oli vuonna 2019 keskeinen rooli Euroopan oikeusasiamiehen valintamenettelyn järjestämisessä, sillä se järjesti ehdokkaille julkisen kuulemisen työjärjestyksen 231 artiklan mukaisesti; ottaa huomioon, että Emily O'Reilly valittiin 18. joulukuuta 2019 uudelleen Euroopan oikeusasiamieheksi vaalikaudeksi 2019–2024;

W. ottaa huomioon, että 17. tammikuuta 2019 annetussa päätöslauselmassa oikeusasiamiehen strategisesta tutkimuksesta OI/2/2017 lainsäädäntökäsittelyn avoimuudesta EU:n neuvoston valmisteluelimissä ([1]) ilmaistiin tuki oikeusasiamiehelle hänen tutkimuksessaan ja kehotettiin neuvostoa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet oikeusasiamiehen suositusten panemiseksi täytäntöön mahdollisimman nopeasti; ottaa huomioon, että neuvosto ei ole vastannut oikeusasiamiehelle eikä parlamentin päätöslauselmaan eikä ole ryhtynyt minkäänlaisiin täytäntöönpanotoimiin;

X. ottaa huomioon, että vuonna 2019 vetoomusvaliokunnan ja Euroopan oikeusasiamiehen suhteita lujitettiin entisestään, mistä on osoituksena oikeusasiamiehen aktiivinen osallistuminen valiokunnan kokouksiin; toteaa, että Euroopan parlamentin Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista 12. helmikuuta 2019 antaman päätöslauselman ([2]) jälkeen Emily O'Reilly osallistui valiokunnan kokoukseen 2. huhtikuuta 2019 keskustellakseen ehdotetuista oikeusasiamiehen uusista valtaoikeuksista ja esitteli vuosikertomuksensa 2018 vetoomusvaliokunnalle sen kokouksessa 4. syyskuuta 2019;

Y. ottaa huomioon, että vetoomusvaliokunta on Euroopan oikeusasiamiehen lailla Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsen ja että verkostoon kuuluu myös kansallisia ja alueellisia oikeusasiamiehiä ja vastaavia elimiä Euroopan unionin jäsenvaltioissa, ehdokasvaltioissa ja muissa Euroopan talousalueen maissa, ja toteaa, että verkoston tavoitteena on edistää tiedonvaihtoa unionin oikeudesta ja politiikasta sekä vaihtaa parhaita käytäntöjä;

Z. katsoo, että vetoomusverkoston toimintaa olisi parannettava varmistamalla tehokkaampi yhteistyö vetoomuksia käsittelevien valiokuntien välillä; katsoo, että vetoomusverkoston olisi vahvistettava vuoropuhelua ja yhteistyötä komission ja muiden EU:n toimielinten kanssa, jotta voidaan varmistaa, että kansalaisten vetoomuksissa esiin tuomat kysymykset käsitellään ja ratkaistaan asianmukaisesti;

AA. ottaa huomioon, että komission puheenjohtaja von der Leyen sitoutui poliittisissa suuntaviivoissaan vuosiksi 2019–2024 vastaamaan säädöksellä SEUT-sopimuksen 225 artiklaan perustuviin parlamentin päätöslauselmiin antaakseen parlamentille vahvemman roolin unionin lainsäädännön valmistelussa; katsoo, että vetoomusvaliokunnalla olisi oltava strateginen rooli, kun luodaan suora yhteys parlamentin lainsäädäntöaloiteoikeuden ja kansalaisten vetoomuksissa esiin tuomien kysymysten välille;

([1]) EUVL C 411, 27.11.2020, s. 149.
([2]) EUVL C 449, 23.12.2020, s. 182.

1. muistuttaa, että vetoomusvaliokunnan, joka on ainoa suoraan kansalaisiin yhteydessä oleva valiokunta, on vahvistettava keskeistä rooliaan EU:n kansalaisten ja asukkaiden oikeuksien puolustamisessa ja edistämisessä valiokunnan toimivallan puitteissa ja varmistettava, että vetoomusten esittäjien huolenaiheet ja valitukset tutkitaan oikea-aikaisesti ja ratkaistaan avoimella, demokraattisella, joustavalla ja läpinäkyvällä vetoomusprosessilla ja vahvistetulla yhteistyöllä ja vuoropuhelulla muiden EU:n toimielinten sekä kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa ja välttämällä vetoomusten esittäjille annettavaa puolueellista tai politisoitua vastausta;

2. pitää valitettavana, että vetoomuksen esittäjät eivät vieläkään ole riittävästi perillä perusteista, joilla vetoomus voidaan jättää käsittelemättä; pitää tärkeänä jatkuvaa tiedotuskampanjaa ja julkista keskustelua unionin toiminta-aloista, jotta voidaan lisätä yleistä tietoisuutta oikeudesta esittää vetoomus Euroopan parlamentille ja antaa selkeämpää ja yksityiskohtaisempaa tietoa EU:n toimivallasta; korostaa, että on hyväksyttävä kiireellisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta voidaan panna täytäntöön EU:n demokraattinen hallintotapa, joka perustuu avoimuuteen, perusoikeuksien parempaan suojeluun ja kansalaisten suoraan osallistumiseen EU:n päätöksentekoprosesseihin; katsoo, että on olennaisen tärkeää löytää keino tuoda vetoomusoikeus paremmin esiin ja lisätä kansalaisten tietoisuutta tästä oikeudesta; kehottaa tehostamaan unionissa järjestettäviä tiedotuskampanjoita, jotta varmistetaan, että EU:n kansalaiset tuntevat paremmin EU:n toimivallan, ja selvennetään käsitystä vetoomusvaliokunnan roolista yleisessä mielipiteessä;

3. vaatii aktiivisempaa lehdistö- ja viestintäpalvelua ja aktiivisempaa läsnäoloa sosiaalisessa mediassa, jotta voidaan lisätä valiokunnan työn näkyvyyttä ja lisätä sen kykyä reagoida kansalaisten huolenaiheisiin ja EU:ssa käytäviin keskusteluihin, myös korostamalla tapauksia ja menestystarinoita, joissa vetoomuksen esittäjän esiin tuoma asia ratkaistiin vetoomusvaliokunnan tuella;

4. ehdottaa, että toteutetaan toimittajille ja tiedotusvälineille suunnattuja kampanjoita ja tiedotustapahtumia, jotta estetään epämääräinen tiedottaminen ja parannetaan siten vetoomusvaliokunnan ja tiedotusvälineiden välistä suhdetta; korostaa, että tiedotusvälineillä on keskeinen rooli Euroopan kansalaisten tavoittamisessa, jotta näille voidaan kertoa vetoomusvaliokunnan päivittäisestä työstä, ja että ne voivat toiminnallaan auttaa parantamaan unionin kansalaisten tietämystä vetoomusvaliokunnan työstä; korostaa, että EU:n tehtävänä on edistää tarkkojen tietojen antamista unionin kansalaisille;

5. korostaa, että vetoomukset tarjoavat Euroopan parlamentille ja muille EU:n toimielimille mahdollisuuden käydä suoraa vuoropuhelua EU:n kansalaisten ja siellä laillisesti oleskelevien kanssa, jos EU:n oikeuden virheellinen soveltaminen tai EU:n lainsäädännön epäjohdonmukaisuudet vaikuttavat heihin, sekä korjata havaitut ongelmat; pitää siksi myönteisenä, että vetoomukset ovat kansalaisten ovi unionin toimielimiin; korostaa tarvetta tehostaa vetoomusvaliokunnan ja asiasta vastaavien valiokuntien, EU:n toimielinten ja kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten välistä yhteistyötä EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoa ja noudattamista koskevissa tutkimuksissa tai ehdotuksissa;

6. katsoo, että yhteistyötä kansallisten parlamenttien, jäsenvaltioiden hallitusten, asiaankuuluvien kansallisten instituutioiden ja oikeusasiamiesten kanssa on parannettava, jotta varmistetaan, että vetoomukset toimitetaan oikeille ja toimivaltaisille viranomaisille;

7. muistuttaa, että vetoomukset antavat arvokkaan panoksen komission rooliin perussopimusten valvojana; muistuttaa, että vetoomusvaliokunnan ja komission välinen hyvä yhteistyö on ratkaisevan tärkeää ja että komission nopeammat vastaukset ovat olennaisen tärkeitä vetoomusten käsittelyprosessissa; pitää siksi myönteisenä, että toimielinten välisistä suhteista ja tulevaisuuden ennakoinnista vastaava komission varapuheenjohtaja Maroš Šefčovič sitoutui kuulemistilaisuudessaan komission jäsenehdokkaana parantamaan edelleen vetoomusten käsittelyä komissiossa ja varmistamaan, että niihin annetaan täsmälliset vastaukset kolmen kuukauden määräajassa; pyytää jälleen komissiota varmistamaan avoimuuden ja asiakirjoihin tutustumisen EU Pilot -menettelyjen puitteissa vastaanotettujen vetoomusten osalta sekä EU Pilot -menettelyjen ja jo päätökseen saatujen rikkomismenettelyjen osalta;

8. kehottaa komissiota sitoutumaan aktiivisempaan yhteistyöhön vetoomusvaliokunnan kanssa sen varmistamiseksi, että vetoomuksen esittäjät saavat täsmällisen vastauksen EU:n lainsäädännön täytäntöönpanoa koskeviin pyyntöihinsä ja valituksiinsa;

9. katsoo, että komission ei pitäisi antaa vastuuta toimista yksin vetoomuksen esittäjälle, kun havaitaan ongelma, joka liittyy EU:n oikeuden soveltamiseen tai rikkomiseen; katsoo, että komission on tarkistettava, ryhtyvätkö kansalliset viranomaiset toimiin vetoomuksessa mainitun ongelman ratkaisemiseksi, ja sen on oltava valmis puuttumaan asiaan, jos kansallisten viranomaisten toimet ovat tehottomia;

Torstai 17. joulukuuta 2020

10. painottaa, että kaikkien EU:n toimielinten, neuvosto mukaan luettuna, asiakirjojen avoimuuden ja kansalaisten oikeuden tutustua niihin olisi oltava sääntö, jotta kansalaisten demokraattiset oikeudet voidaan turvata mahdollisimman hyvin; huomauttaa, että nykyinen asetus (EY) N:o 1049/2001 ([3]) ei enää heijasta todellista tilannetta; kehottaa komissiota esittämään ehdotuksen vuoden 2001 asetuksen uudelleenlaatimiseksi, jotta voidaan lisätä avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta edistämällä hyviä hallintokäytäntöjä;

11. panee merkille, että vetoomusvaliokunta saa usein valituksia siitä, että tietyt viranomaiset ovat rikkoneet oikeusvaltioperiaatetta; muistuttaa, että EU:n lainsäädännön tehokkaan, yhtäläisen ja yhdenmukaisen soveltamisen varmistaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan ylläpitää oikeusvaltiota, joka on yksi unionin ja sen jäsenvaltioiden perusarvoista SEU-sopimuksen 2 artiklan mukaisesti; kehottaa komissiota toissijaisuusperiaatetta kunnioittaen noudattamaan 17. heinäkuuta 2019 antamassaan tiedonannossa ”Oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen unionissa – Toimintasuunnitelma” (COM(2019)0343) tehtyjä sitoumuksia, jotta edistetään oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen kulttuuria, vahvistetaan yhteistyötä kansallisten viranomaisten kanssa ja varmistetaan tehokas yhteinen reagointi tosiasiallisiin uhkiin unionissa;

12. kehottaa komissiota toteuttamaan toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että 51 artiklan soveltamisalan tulkinta on mahdollisimman yhtenäinen ja laaja; muistuttaa, että useimpien perusoikeuskirjasta johtuviin oikeuksiin liittyviä vetoomuksia esittävien odotukset ovat korkeat ja ylittävät selvästi oikeuksien nykyisen soveltamisalan;

13. katsoo, että yhteistyö parlamentin muiden valiokuntien kanssa on olennaista vetoomusten kattavan käsittelyn varmistamiseksi; panee merkille, että vuonna 2019 muille valiokunnille lähetettiin 65 vetoomusta lausuntoa varten ja 351 vetoomusta tiedoksi ja että muilta valiokunnilta saatiin 38 lausuntoa ja 9 ilmoitusta vetoomusten huomioon ottamisesta valiokuntien työssä; panee myös merkille, että vuonna 2018 muille valiokunnille lähetettiin 47 vetoomusta lausuntoa varten ja 660 vetoomusta tiedoksi ja että muilta valiokunnilta saatiin 30 lausuntoa ja 38 ilmoitusta vetoomusten huomioon ottamisesta valiokuntien työssä; muistuttaa, että vetoomuksen esittäjille ilmoitetaan päätöksistä pyytää lausuntoja muilta valiokunnilta heidän vetoomustensa käsittelyä varten; korostaa siksi, että muiden valiokuntien panos on tärkeä, jotta parlamentti voi vastata nopeammin ja tehokkaammin kansalaisten huolenaiheisiin;

14. katsoo, että vetoomusverkosto on hyödyllinen väline, jolla lisätään tietoisuutta vetoomuksiin liittyvistä kysymyksistä ja helpotetaan vetoomusten käsittelyä muissa valiokunnissa, joihin ne lähetetään lausuntoa varten tai tiedoksi; toteaa, että on varmistettava vetoomusten riittävä seuranta parlamentaarisessa ja lainsäädännöllisessä työssä; korostaa, että vetoomusverkostoa voitaisiin pitää strategisena välineenä, jolla edistetään SEUT-sopimuksen 225 artiklassa vahvistettua Euroopan parlamentin lainsäädäntöaloiteoikeutta ja puututaan näin vetoomuksissa esiin tuotuihin EU:n lainsäädännön puutteisiin ja epäjohdonmukaisuuksiin, jotta voidaan varmistaa kansalaisten oikeuksien täysimääräinen suojelu; katsoo, että vetoomusverkoston säännölliset kokoukset ovat keskeisiä parlamentin valiokuntien yhteistyön tehostamiselle, sillä niissä vaihdetaan tietoja ja jaetaan parhaita käytäntöjä verkoston jäsenten kesken; korostaa, että valiokuntien tiiviimpi yhteydenpito voi myös tehostaa samoja aiheita koskevien kuulemisten ja parlamentin tutkimusten suunnittelua; kehottaa laatimaan mekanismin, jonka avulla vetoomusvaliokunta voi osallistua suoraan lainsäädäntöprosessiin;

15. kiinnittää huomiota vetoomusvaliokunnan vuonna 2019 hyväksymiin keskeisiin vuosikertomuksiin, erityisesti vetoomusvaliokunnan toimintaa vuonna 2018 ([4]) koskevaan vuosikertomukseen ja Euroopan oikeusasiamiehen toimintaa vuonna 2018 koskevaan vuosikertomukseen ([5]);

16. toteaa, että vetoomusvaliokunta on ilmaissut kantansa vetoomuksissa esiin tuotuihin tärkeisiin kysymyksiin osallistumalla lainsäädäntömietintöihin ja muihin mietintöihin, kuten Euroopan unionin perusoikeuskirjan täytäntöönpanoa EU:n institutionaalisessa kehyksessä ([6]) koskevaan mietintöön ja ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vuodenajoittaisesta kellonajan siirrosta luopumisesta ja direktiivin 2000/84/EY kumoamisesta ([7]) koskevaan mietintöön;

17. korostaa, että monet vetoomukset ovat johtaneet lainsäädännöllisiin tai poliittisiin toimiin joko mietintöjen tai päätöslauselmaesitysten, ennakkoratkaisujen tai rikkomusmenettelyjen muodossa;

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43).

([4]) Kertomus hyväksytty 22. tammikuuta 2019.

([5]) Kertomus hyväksytty 12. marraskuuta 2019.

([6]) Lausunto annettu 21. tammikuuta 2019.

([7]) Lausunto annettu 20. helmikuuta 2019.

18. toteaa, että ympäristö oli vuonna 2019 vetoomuksen esittäjien suurin huolenaihe; viittaa tässä yhteydessä työjärjestyksen 227 artiklan 2 kohdan mukaiseen päätöslauselmaesitykseen, joka hyväksyttiin vetoomusvaliokunnassa 21. maaliskuuta 2019 ja täysistunnossa 4. huhtikuuta 2019 ([8]); korostaa, että jätehuolto on yksi tärkeimmistä maailmanlaajuisista sosioekonomisista ja ympäristöön liittyvistä haasteista, ja toistaa kehotuksensa maksimoida jätteen syntymisen estäminen, uudelleenkäyttö, erilliskeräys ja kierrätys, jotta voidaan vauhdittaa siirtymistä kiertotalouteen; kehottaa jälleen komissiota hyödyntämään tarkistetuissa jätedirektiiveissä säädetyn varhaisvaroitusjärjestelmän koko potentiaalia; kiinnittää huomiota 11. huhtikuuta 2019 Valledoraan (Italia) tehdyn tiedonhankintamatkan loppuraporttiin ja kehottaa toimivaltaisia kansallisia, alueellisia ja paikallisia viranomaisia varmistamaan, että kaikki siihen sisältyvät suositukset pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja johdonmukaisesti;

19. kiinnittää huomiota ilmastonmuutoksen kieltämistä koskevaan kuulemistilaisuuteen, jonka vetoomusvaliokunta järjesti 21. maaliskuuta 2019 yhdessä ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan kanssa; katsoo, että vetoomusvaliokunnan on edelleen torjuttava ilmastomuutoksen kieltämistä muun muassa edistämällä tehokkaiden ja varoittavien seuraamusten käyttöönottoa sellaisia eturyhmiä vastaan, jotka lobbaavat EU:n toimielimiä ja joiden toiminta liittyy suoraan tai välillisesti ilmastonmuutoksen kieltämiseen; korostaa, että on erittäin tärkeää varmistaa, että vetoomusvaliokunnan tulevassa työssä kiinnitetään erityistä huomiota ilmastonmuutokseen, jotta voidaan vahvistaa EU:n toimielinten yleistä toimintaa, jolla pyritään panemaan johdonmukaisesti täytäntöön Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja Pariisin sopimus;

20. viittaa tutkimukseen rajatylittävästä ydinturvallisuudesta, vastuusta ja yhteistyöstä Euroopan unionissa (”Cross-border nuclear safety, liability and cooperation in the European Union”) sekä tutkimukseen hormonaalisista haitta-aineista (”Endocrine Disruptors: From Scientific Evidence to Human Health Protection”), jotka vetoomusvaliokunta tilasi jatkotoimena lukuisiin vetoomuksiin näistä asioista ja jotka esiteltiin sen kokouksissa 20. helmikuuta 2019 ja 2. huhtikuuta 2019; pitää valitettavana, että ympäristösääntöjä ei aina panna asianmukaisesti täytäntöön jäsenvaltioissa, kuten lukuisissa vetoomuksissa on kuvattu; korostaa, että on tärkeää täyttää EU:n kansalaisten ympäristönsuojelua koskevat odotukset, ja kehottaa siksi komissiota yhdessä jäsenvaltioiden kanssa varmistamaan EU:n lainsäädännön asianmukaisen täytäntöönpanon tällä alalla; on vakuuttunut siitä, että komission on tehostettava toimiaan sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden tekemät ympäristöarvioinnit perustuvat tarkkoihin ja kattaviin analyyseihin täysin EU:n lainsäädäntöä noudattaen, kun kyseessä on sellaisten infrastruktuurihankkeiden hyväksyminen, joiden osalta vetoomuksen esittäjät ovat tuoneet esiin vakavia riskejä ihmisten terveydelle ja ympäristölle;

21. on syvästi huolissaan vakavista terveyshaitoista, joita kohdistuu kansalaisiin, jotka asuvat alueilla, joilla tuotetaan suuria määriä karsinogeenisia aineita – suurimmat kielteiset vaikutukset on havaittu lasten keskuudessa; on vahvasti sitä mieltä, että komission on hyödynnettävä täysimääräisesti ja pantava johdonmukaisesti täytäntöön asetuksen (EY) N:o 1907/2006 (REACH) liitteen XIV säännökset, jotka koskevat aineita, jotka ovat luvanvaraisia karsinogeenisina, hitaasti hajoavina ja biokertyvinä, ja varmistettava niiden korvaaminen myrkyttömillä vaihtoehtoisilla aineilla, myös edistämällä tässä tarkoituksessa teollisia prosesseja;

22. kiinnittää huomiota siihen, että vuonna 2019 esitettiin suuri määrä brexitiä koskevia vetoomuksia, joissa vaadittiin enimmäkseen EU:n kansalaisten oikeuksien suojelua ennen brexitiä ja sen jälkeen; panee tyytyväisenä merkille vetoomusvaliokunnan erinomaisen työn, kun se antoi näkyvyyttä näiden vetoomusten esittäjien esiin tuomille huolenaiheille ja auttoi siten varmistamaan, että kansalaisten oikeudet säilyivät yhtenä parlamentin tärkeimmistä painopisteistä brexit-neuvotteluissa; korostaa, että sekä EU:ssa että Yhdistyneessä kuningaskunnassa on monia kansalaisia, jotka sopimuksettoman brexitin epävarmuuden vuoksi ovat kääntyneet vetoomusvaliokunnan puoleen, koska he pelkäävät, että heidän oikeutensa vaarantuvat sopimuksen puuttumisen vuoksi; huomauttaa, että muussa kuin omassa jäsenvaltiossaan asuvien EU:n kansalaisten oikeuksien säilyttämiseksi voi olla hyödyllistä saada asianmukaista lainsäädäntöä, jos jäsenvaltio muuttaa asemaansa suhteessa EU:hun;

23. muistuttaa vetoomusvaliokunnan erityisestä roolista EU:ssa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen yhteydessä; kiinnittää huomiota valiokunnan merkittävään työhön vammaisuuteen liittyvien vetoomusten yhteydessä; panee merkille, että vammaisuutta koskevien vetoomusten määrä väheni vuonna 2019 edelliseen vuoteen verrattuna; toteaa kuitenkin, että liikkuvuus ja syrjintä ovat edelleen yksi vammaisten henkilöiden suurimmista haasteista; muistuttaa, että vuonna 2019 vetoomusvaliokunta kiinnitti erityistä huomiota vammaisten lasten osallistavaa koulutusta koskevien vetoomusten käsittelyyn; kehottaa asettamaan uuden osaamisohjelman Euroopan ytimeen ja tekemään konkreettisia ehdotuksia siitä, miten edistetään osallisuutta ja helpotetaan taitojen tunnustamista ja siirrettävyyttä Euroopassa;

([8]) Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0338.

Torstai 17. joulukuuta 2020

24. suhtautuu myönteisesti siihen, että vuonna 2019 vetoomusvaliokunta käsitteli kansalaisten huolta EU:n toimielinten avoimuudesta ja vastuuvelvollisuudesta, kuten useissa vetoomuksissa tuotiin esiin; muistuttaa tässä yhteydessä, että 2. huhtikuuta 2019 pitämässään kokouksessa valiokunta isännöi eturistiriitoja, lahjomattomuutta, vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta EU:n toimielimissä ja virastoissa koskevaa seminaaria, jossa tarkasteltiin eturistiriitojen, lahjomattomuuden, vastuuvelvollisuuden, avoimuuden, käytännesääntöjen ja pyöröovi-ilmiön osalta saavutettuja tuloksia EU:n toimielimissä ja virastoissa; huomauttaa, että Euroopan oikeusasiamies antoi merkittävän panoksen keskusteluun ja piti pääpuheenvuoron EU:n toimielinten saavutuksista ja haasteista;

25. kehottaa hyväksymään pikaisesti oikeudelliset uudistukset, joilla pyritään puuttumaan EU:n päätöksentekoprosessin avoimuuden puutteeseen, eturistiriitoihin ja kaikkiin EU:n tason eettisiin kysymyksiin, jotka vaikuttavat lainsäädäntöprosessiin kansalaisten vetoomuksissa esiin tuomien asioiden osalta;

26. kiinnittää huomiota enemmistön tukeen, jonka parlamentin täysistunto antoi 17. tammikuuta 2019 annetulle päätöslauselmalle oikeusasiamiehen strategisesta tutkimuksesta OI/2/2017 lainsäädäntökäsittelyn avoimuudesta EU:n neuvoston valmisteluelimissä ([9]); muistuttaa, että neuvosto on lainsäädäntövallan käyttäjänä välttämätön toimielin unionin kansalaisille; pitää valitettavana, että monet neuvoston keskustelut ja kokoukset pidetään edelleen suljetuin ovin; kehottaa neuvostoa toteuttamaan avoimuutta lisäävää politiikkaa, jotta voidaan parantaa kansalaisten luottamusta julkisiin instituutioihin; kannustaa neuvostoa julkistamaan laajemmin tietyt kokoukset ja asiakirjat, jotta voidaan parantaa viestintää unionin kansalaisten ja kansallisten parlamenttien kanssa;

27. panee merkille vetoomusvaliokunnan 12. marraskuuta 2019 Yhdysvaltain ulkomaisia tilejä koskevasta verosäännösten noudattamislaista (Foreign Account Tax Compliance Act, FATCA) ja sen ekstraterritoriaalisista vaikutuksista EU:n kansalaisiin järjestämän julkisen kuulemisen tulokset; pitää valitettavana, että komissio ja neuvosto näyttävät arvostavan kansainvälisiä suhteita Yhdysvaltoihin enemmän kuin EU:n kansalaisten oikeuksia ja etuja, erityisesti FATCAn tapauksessa, ja kehottaa niitä kantamaan vastuunsa ja ryhtymään välittömiin ja merkityksellisiin toimiin kyseisten kansalaisten tukemiseksi, kuten parlamentti vaati 5. heinäkuuta 2018 antamassaan päätöslauselmassa ulkomaisia tilejä koskevan Yhdysvaltojen verosäännösten noudattamislain (FATCA) kielteisistä vaikutuksista EU:n kansalaisiin ([10]);

28. kiinnittää huomiota vetoomusvaliokunnan meneillään olevaan tärkeään työhön, jolla varmistetaan eläinten hyvinvoinnin suojelu EU:ssa, mistä on osoituksena vetoomusvaliokunnan kokouksissa vuonna 2019 käsiteltyjen tätä aihetta koskevien vetoomusten huomattava määrä; pitää erittäin tärkeänä käynnistää eläinten hyvinvointia koskeva uusi EU:n strategia, jonka avulla korjataan kaikki nykyiset puutteet ja varmistetaan eläinten hyvinvoinnin kattava ja tehokas suojelu siten, että annetaan selkeä ja kattava lainsäädäntökehys, joka noudattaa täysin SEUT:n 13 artiklan vaatimuksia; kiinnittää huomiota susikannan uudelleenarviointia EU:ssa käsittelevään julkiseen kuulemiseen, jonka vetoomusvaliokunta järjesti 5. joulukuuta 2019 yhdessä ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan sekä maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan kanssa, jotta voitiin tuoda esiin kansalaisten huoli susien suojelua koskevasta oikeudellisesta kehyksestä sekä susien ja muiden suurten lihansyöjien, kuten ruskeakarhujen, kantojen vaikutuksesta ympäristöön ja maaseutuyhteisöihin; korostaa, että suuret petoeläimet ovat luontotyyppidirektiivillä suojeltuja lajeja useimmissa jäsenvaltioissa; kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään paremmin EU:n nykyisen lainsäädännön mukaisia välineitä, jotta voidaan puuttua suojeltujen suurpetojen suojelua koskeviin mahdollisiin konflikteihin; kehottaa komissiota esittämään mahdollisimman pian päivitetyt EU:n ohjeet lajien suojelua koskevista säännöistä, jotta voidaan saavuttaa ihmisten ja suurpetojen tyydyttävä rinnakkaiselo kyseisillä alueilla;

29. pitää välttämättömänä, että kansalaiset voivat osallistua suoraan lainsäädäntöehdotusten esittämiseen; korostaa, että eurooppalainen kansalaisaloite on perustavalaatuinen aktiivisen kansalaisuuden ja kansalaisten osallistumisen väline; pitää myönteisenä, että 17. huhtikuuta 2019 hyväksyttiin eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevat uudet säännöt, jotka tuovat mukanaan useita rakenteellisia ja teknisiä parannuksia, joiden avulla välineestä pyritään tekemään käyttäjäystävällisempi ja helpommin saatavilla oleva ja helpotetaan EU:n kansalaisten osallistumista unionin lainsäädäntöprosessiin; panee merkille, että komissio rekisteröi vuonna 2019 huomattavan määrän uusia eurooppalaisia kansalaisaloitteita, mikä osoittaa, että kansalaiset hyödyntävät tilaisuutta käyttää osallistavia välineitä vaikuttaakseen päätöksentekoon ja lainsäädäntöprosesseihin; kehottaa lisäämään tiedotuskampanjoita eurooppalaisen kansalaisaloitteen roolista, jotta voidaan edistää tämän resurssin käyttöä Euroopan kansalaisten keskuudessa; pitää valitettavana, että tähän mennessä suurin osa läpimenneistä kansalaisaloitteista ei ole johtanut komission lainsäädäntöehdotukseen; kannustaa komissiota lähestymään eurooppalaisia kansalaisaloitteita mahdollisimman avoimesti ja vastuullisesti, jotta tämä väline olisi Euroopan osallistavan demokratian todellinen menestystarina kansalaisten silmissä; kehottaa siksi komissiota tekemään lainsäädäntöehdotuksen kaikkien Euroopan parlamentin tukemien läpimenneiden kansalaisaloitteiden perusteella;

([9]) Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0045.
([10]) EUVL C 118, 8.4.2020, s. 141.

30. muistuttaa, että suhteet Euroopan oikeusasiamieheen kuuluvat parlamentin työjärjestyksessä vetoomusvaliokunnalle annettuihin tehtäviin; pitää myönteisenä, että parlamentti tekee tuloksellista yhteistyötä Euroopan oikeusasiamiehen kanssa ja osallistuu Euroopan oikeusasiamiesten verkoston toimintaan; korostaa, että Euroopan oikeusasiamiehen ja vetoomusvaliokunnan väliset suhteet ovat erinomaiset; panee merkille vetoomusvaliokunnan keskeisen roolin sen varmistamisessa, että ehdokkaiden julkiset kuulemiset Euroopan oikeusasiamiehen vaalimenettelyn yhteydessä vuonna 2019 toteutettiin avoimesti ja tehokkaasti;

31. arvostaa Euroopan oikeusasiamiehen säännöllistä panosta vetoomusvaliokunnan työhön koko vuoden ajan; uskoo vakaasti, että unionin toimielinten, elinten ja virastojen on varmistettava Euroopan oikeusasiamiehen suositusten johdonmukainen ja tehokas seuranta;

32. muistuttaa, että vetoomusportaali on keskeinen väline sujuvan, tehokkaan ja avoimen vetoomusmenettelyn varmistamiseksi; pitää tässä yhteydessä myönteisenä, että se on mukautettu Euroopan parlamentin verkkosivuston (Europarl) ulkoasuun; muistuttaa, että vuoden 2017 lopusta lähtien vetoomusvaliokunnan esityslistojen, pöytäkirjojen ja tiedonantojen kaltaiset asiakirjat on ladattu automaattisesti portaaliin, mikä tarjoaa kansalaisille paremmin reagoivan, avoimemman ja helpommin saatavilla olevan portaalin; korostaa, että on jatkettava toimia, joilla portaalista tehdään esteettömämpi vammaisille henkilöille, mukaan lukien kehitys, joka antaa vetoomuksen esittäjille mahdollisuuden esittää vetoomuksia EU:n kansallisilla viittomakielillä, jotta varmistetaan, että kaikki unionin kansalaiset voivat käyttää oikeuttaan vedota Euroopan parlamenttiin SEUT-sopimuksen 20 ja 24 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 44 artiklan mukaisesti; ehdottaa vetoomusportaalin näkyvyyden lisäämistä Euroopan parlamentin verkkosivustolla; katsoo, että vetoomusoikeus liittyy suoraan toimielimen toimintaan ja ansaitsee näkyvän ja helposti saatavilla olevan paikan parlamentin verkkosivustolla; kehottaa tutkimaan, miten varastettujen tai väärennettyjen henkilöllisyyksien käyttö voidaan estää;

33. korostaa, että vaikka yhtä tai useampaa vetoomusta parlamentin vetoomusportaalissa tukevien henkilöiden määrä on kasvanut vuoteen 2018 verrattuna, jotkut vetoomuksen esittäjät ilmoittavat edelleen useiden vetoomusten tukemiseen liittyvistä teknisistä ongelmista;

34. korostaa, että sähköisiä vetoomuksia koskeva väline on vetoomusvaliokunnan kannalta tärkeä tietokanta, mutta kehottaa parantamaan ja nykyaikaistamaan käyttöliittymää, jotta sen käyttö helpottuisi ja se olisi helpommin saatavilla;

35. antaa vetoomusvaliokunnan sihteeristölle tunnustusta siitä, että se käsittelee vetoomukset tehokkaasti ja erittäin huolellisesti valiokunnan suuntaviivojen sekä vetoomuksilla Euroopan parlamentin hallinnossa olevan elinkaaren mukaisesti;

36. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman ja vetoomusvaliokunnan mietinnön neuvostolle, komissiolle, Euroopan oikeusasiamiehelle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä jäsenvaltioiden vetoomusvaliokunnille ja kansallisille oikeusasiamiehille tai vastaaville toimivaltaisille elimille.